

Fiskemester Thomas Jensen i gang med at pumpe seks tons ørred ud i bassinet på Vadhoved Dambrug. Foto: Johan Gadegaard.

En ørred bolttrer sig i vandet fra Hover Å. Foto: Johan Gadegaard.

Seks tons store ørreder indtog deres splinternye hjem

Vadhoved Dambrug er blevet omdannet til et top-moderne dambrug - og det er godt for både fisk, mennesker og naturen.

Poul Osmundsen
polo@dbrs.dk

MULDBJERG: Wuuuuuus-hhhhh...

Med en brusende lyd suser en sølvblinkende strøm af ørreder ud af det rør, der er monteret i tankbilen og ned i bassinets jomfruelige vand. Det tager kun få minutter, så har seks tons store ørreder fået et nyt hjem på Vadhoved Dambrug.

Fiskemester Thomas Jensen følger nøje overførslen fra tankbil til det svømmehalstore bassin; også en flok jord- og betonarbejdere, der knokler med at gøre dambruget helt færdigt, har holdt en kort pause fra deres arbejde for at følge det usædvanlige syn.

- Ørrederne kommer fra et af vores andre dambrug, og de skal gå her til februar, inden de sendes til slagtning, fortæller Thomas Jensen.

For ham er det en ganske særlig dag. Ørrederne fik nemlig lov at indvie det ene af de to store bassiner, som er

en del af det totalt ombyggede Vadhoved Dambrug ved Muldbjerg.

Siden februar i år er et "klassisk" dambrug her forvandlet til et supermoderne model 1-dambrug - det vil sige et dambrug, hvor der sker en mekanisk rensning og recirkulering af vandet fra Hover Å.

Samtidig er det gamle stemmeværk - det sidste i Hover Å - fjernet, så passagen i åen nu er uhindret. Kommunen har i samme ombæring genslynget en længere strækning af åen fra dambruget og op mod broen ved Muldbjerg, så den i længde er "vokset" fra 875 til 1200 meter.

Et stort anlæg

Thomas Jensen lægger ikke skjul på sin stolthed over det "nye" Vadhoved Dambrug, mens han viser Dagbladet rundt på anlægget; det er totalt forvandlet i forhold til det gamle, og fremtræder i dag som et produktionssted og en arbejdsplads med vægt på rensning af vandet, dyrevelfærd og velfærd for de ansat-

te.
- Hvor vi før producerede 130-140 tons fisk om året, kommer vi nu til at producere 450 tons, siger fiskemesteren.

Selv om produktionen altså mere end tredobles, mindskes "aftrykket" på omgivelserne markant - akkurat som det tidligere er sket med AquaPri's dambrug ved Voldbjerg og Bratbjerg, også ud til Hover Å.

Recirkuleret vand

Selve dambruget, hvor fiskerne går, omfatter to bassiner i beton, der hver er cirka 70 meter lange, 16 meter brede og to meter dybe; bassinerne er delt op i midten, så vandet kan cirkulere; her skal de store fisk gå, og de seks tons ørreder, der blev pumpet ud, da Dagbladet var på besøg, var altså de allerførste.

Desuden er der et anlæg med 16 kummer, der hver er 20 meter lange, to en halv meter brede og 1,40 meter dybe, hvor de små fisk går. Disse bassiner er allerede taget i brug, og overfladen nærmest kogte af små ørreder,

Det gamle dambrug er i dag en plantelagune, hvorigennem vandet fra det nye dambrug ledes, inden det i renset tilstand genledes til Hover Å. Foto: Johan Gadegaard.

Hover Å er blevet genslynget på en lang strækning opstrøms i forhold til dambruget. Foto: Johan Gadegaard.

Efter en kæmpe modernisering er Vadhoved Dambrug i Muldbjerg nu klar til at producere 450 tons fisk om året. I midten de bassiner, hvor de små fisk går, til venstre de to store bassiner til de store fisk, bagerst de gamle fiskedamme, der er lavet om til plantelagune, hvor vandet renses, før det igen ledes ud i Hover Å. Foto: Johan Gadegaard

der stak snuden op af vandet.

Men det "nye" Vadhoved Dambrug omfatter meget andet end bassinerne. Der er etableret et recirkuleret produktionsanlæg i beton, to biofiltre i beton, gylletank i beton, maskin- og teknikhus og horisontal ilttank og et bygværk til indpumpning af å-vand, hvor det også renses, inden det ledes ud i bassinerne.

Det gamle dambrug er forvandlet til en plantelagune, der først og fremmest fungerer som kvælstofrensning, inden spildevandet ledes tilbage i Hover Å.

Stort el-forbrug

En sikker elektricitetsforsyning er helt afgørende for, at dambruget kan fungere: Vandet skal pumpes op fra åen, iltet, afgasses og pumpes rundt i bassinerne, fortæller Thomas Jensen.

- Så vi er fuldstændig afhængige af, at vi har strøm. Afbrydes den helt, går der ikke meget over 10 minutter, før fiskene begynder at snappe efter vejret, siger han.

- Vi har selvfølgelig en nødgenerator, der straks slår til, hvis strømmen går. Vi har også muligheden for at koble generatoren manuelt direkte på pumperne uden om el-tavlerne, hvis for eksempel lynet skulle slå ned og forårsage kortslutning. Derfor skal den mand, der har vagten helst heller ikke være meget mere end 10 minutter væk fra dambruget!

- Derfor har vi også meget fokus på el-priserne. Det giver sig selv, at når man bruger så meget el som os, betyder det virkelig meget, om prisen er 30 øre pr. kWh eller tre kroner! Men selv om vi er så strøm-effektive, som vi kan

være, er det trods alt en grænse for, hvor meget vi kan sænke forbruget. Så vi håber, at strømpriserne bliver lidt mindre vilde...

Det nye dambrug er også meget bedre beskyttet mod det vilde vejr, som vi efterhånden har vænnet os til, og som ved flere lejligheder har oversvømmet danske dambrug i forbindelse med voldsomme regnskyl.

- Blandt andet har vi etableret et dige ud mod åen for at beskytte bassinerne, så jeg har svært ved at se, at Vadhoved Dambrug skulle kunne blive ramt af en katastrofal oversvømmelse, siger Thomas Jensen.

Godt samarbejde

For Thomas Jensen har de seneste måneder været en både spændende og hård tid.

- Vi er begyndt at glæde os til, at det bare bliver hverdag igen, siger han med et smil.

- Men det har været spændende at være med til at forvandle Vadhoved Dambrug fra et traditionelt dambrug til et Model 1-dambrug, og jeg har det godt med, at vi nu har fået et langt mindre aftryk på miljøet.

- I den forbindelse vil jeg godt sige, at vi har haft et virkelig godt samarbejde med Ringkøbing-Skjern Kommune. Kommunen har været nem at samarbejde med; de har villet os. Det er ikke alle kommuner, der er lige så positive over for dambrug.

Som naturmenneske glæder det ikke mindst Thomas Jensen meget, at Hover Å nu igen løber frit fra udspring til udløb, og at den er blevet genslynget mange steder.

- Det er dejligt, at der er plads både til os og til naturen, siger han.